

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 364, z 2016 r. poz. 579, z 2017 r. poz. 230 oraz z 2018 r. poz. 531) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3:

a) w ust. 3:

- w pkt 1 wyrazy „typu nizinnej strefy nizinnej I” zastępuje się wyrazami „typu z ograniczeniami naturalnymi strefy I”,
- w pkt 2 wyrazy „typu nizinnej strefy nizinnej II” zastępuje się wyrazami „typu z ograniczeniami naturalnymi strefy II”,
- pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) 179 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy I”,
- po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) 264 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy II”,

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1250).

b) w ust. 5:

- w pkt 1 wyrazy „typu nizinnej strefy nizinnej I” zastępuje się wyrazami „typu z ograniczeniami naturalnymi strefy I”,
- w pkt 2 wyrazy „typu nizinnej strefy nizinnej II” zastępuje się wyrazami „typu z ograniczeniami naturalnymi strefy II”,
- pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) 179 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy I”,
- po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) 264 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy II”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Wykaz obszarów ONW zaliczonych do poszczególnych typów jest określony w załączniku do rozporządzenia.”,

d) w ust. 8:

- a) w pkt 1 wyrazy „ONW typu nizinnej strefy nizinnej I albo na obszarze ONW typu nizinnej strefy nizinnej II” zastępuje się wyrazami „ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefy I albo na obszarze ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefy II”,
- b) w pkt 2 wyrazy „ONW typu ze specyficznymi utrudnieniami” zastępuje się wyrazami „ONW typu specyficznego strefy I albo na obszarze ONW typu specyficznego strefy II”;

2) po § 11 dodaje się § 11a w brzmieniu:

„11a. 1. Płatność ONW do obszarów, które kwalifikują się do płatności, o której mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013, jest przyznawana:

1) w 2019 r. w wysokości 80% płatności, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 329, z późn. zm.²⁾);

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 1127, z 2010 r. poz. 219 i 1185, z 2011 r. poz. 286, z 2012 r. poz. 272, z 2014 r. poz. 323 oraz z 2015 r. poz. 347.

2) w 2020 r. w wysokości równowartości w złotych kwoty 25 euro na ha, przeliczonej według kursu ustalonego zgodnie z art. 34 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18, z późn. zm.³⁾).

2. Do płatności ONW do obszarów, które kwalifikują się do płatności, o której mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013, stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia dotyczące płatności ONW przyznawanej do obszarów ONW.

3. Wykaz obszarów, które kwalifikują się do płatności, o której mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013, jest określony w załączniku do rozporządzenia.”.

§ 2. Do przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w sprawach objętych postępowaniami:

1) wszczętymi i niezakończonymi przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,

2) wszczętymi i zakończonymi ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy zostały wznowione od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia

– stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU

WSI

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 27 z 03.02.2015, str. 7, Dz. Urz. UE L 5 z 10.01.2017, str. 11 i Dz. Urz. UE L 174 z 10.07.2018, str. 2.

Z-ca Dyrektora Departamentu

Paweł Małaczek

Dyrektor Departamentu
Prawo-Łegislacyjnego

Mariusz Gorzowski

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o *wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. z 2018 r. poz. 627,).

Zakres spraw będących przedmiotem projektowanego rozporządzenia jest obecnie uregulowany w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (Dz. U. poz. 364, z 2015 r. poz. 579 z 2016 r., poz. 230 z 2017 r. oraz poz. 531 z 2018 r.).

Proponowane zmiany wynikają z konieczności dostawania obecnie obowiązujących przepisów do przepisów *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005*, w zakresie wyznaczenia obszarów kwalifikujących się do płatności przewidzianych w art. 31 przedmiotowego rozporządzenia w ramach następujących kategorii: (1) obszary inne niż obszary górskie, charakteryzujące się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi (tzw. obszary ONW typ z ograniczeniami naturalnymi) oraz (2) inne obszary charakteryzujące się szczególnymi ograniczeniami (tzw. obszary ONW typ ze specyficznymi ograniczeniami). Zasady wyznaczenia obszarów ONW typ górski nie ulegają zmianie.

Zmiany w podejściu do wyznaczenia obszarów ONW są następstwem zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2003 r., który dokonał oceny funkcjonowania instrumentu ONW. Trybunał wskazał na: (i) dużą różnorodność kryteriów wyznaczenia tych obszarów (ponad 140) w całej Europie, co nie zapewnia transparentności i porównywalności, (ii) słabe ukierunkowanie pomocy. Ponadto na poziomie UE podjęto decyzję o odejściu od wykorzystania podczas wyznaczenia obszarów ONW, kryteriów demograficznych (np. niska gęstość zaludnienia czy udział ludności powiązanej z rolnictwem).

Zgodnie z ww. przepisami nowa delimitacja obszarów ONW powinna zostać wdrożona najpóźniej w 2019 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, niniejszy projekt rozporządzenia ma na celu uregulowanie rozwiązań przyjętych w PROW 2014-2020 (zatwierdzonych decyzją wykonawczą Komisji C(2018)7145 z dnia 23.10.2018 r.) oraz uzgodnionych z Komisją Europejską na etapie prac analitycznych nad nową delimitacją obszarów ONW w Polsce, mając jednocześnie na uwadze szczegółowe przepisy UE w tym zakresie.

W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 określono zasady, wedle których ma zostać przeprowadzona nowa delimitacja obszarów z ograniczeniami naturalnymi według ujednoliconego dla całej Unii Europejskiej podejścia. Zmiana sposobu delimitacji ONW w okresie programowania 2014-2020 polega na zastosowaniu w całej Unii Europejskiej jednolitych kryteriów biofizycznych dotyczących klimatu (długość okresu wegetacyjnego, temperatura w okresie wegetacyjnym, brak wody), gleby (słaba przepuszczalność gleby, uziarnienie gleby i kamienistość, głębokość strefy korzeniowej, słabe właściwości chemiczne, nadmierna wilgotność gleby) oraz ukształtowania terenu. Definicje tych kryteriów zostały przedstawione w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia. Równocześnie obowiązkowym etapem delimitacji jest ocena czy pomimo naturalnych utrudnień obszary zdołały je pokonać np. poprzez intensyfikację produkcji (tzw. *fine-tuning*). Jednocześnie, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1305/2013 (art. 32 ust. 3) obszary uznaje się za charakteryzujące się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi, jeśli co najmniej 60% użytków rolnych w danej jednostce administracyjnej (obręb ewidencyjny lub gmina) spełnia, co najmniej jedno z kryteriów biofizycznych.

W Polsce, w prace nad nową delimitacją ONW zaangażowane były Instytuty naukowe - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy (analiza rolniczej przestrzeni produkcyjnej pod kątem spełnienia kryteriów biofizycznych, prace terenowe), Instytut Ekonomiki, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy (analiza przewyższenia przez obszary naturalnych utrudnień tzw. *fine tuning*), Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy (zapewnienie aktualnych danych do oceny kryteriów klimatycznych) oraz jednostki działające na rzecz sektora rolnego - Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze (prowadzenie prac terenowych i analiz laboratoryjnych w zakresie glebowych kryteriów wyznaczenia obszarów z ograniczeniami naturalnymi), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Główny Inspektorat Weterynarii (zapewnienie aktualnych danych dotyczących powierzchni użytków rolnych, sposobu użytkowania gruntów rolnych, pogłównia zwierząt).

W konsekwencji tych prac została opracowana lista obszarów spełniających wymogi delimitacji ONW określone w rozporządzeniu nr 1305/2013.

Od 2019 r. obszary ONW typu nizinnego zostaną zastąpione przez ONW typu z ograniczeniami naturalnymi. Podobnie jak w okresie 2004-2018, wysokość stawek płatności w ramach tego typu ONW jest uzależniona od stopnia utrudnień dla produkcji rolnej mierzonego wartością Wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP). Wskaźnik WWRPP został opracowany w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, w ramach badań dotyczących metodologii oceny jakości gruntów rolnych w Polsce. Pozwala on na rzetelną ocenę wpływu (poprzez jakość i przydatność gleb, warunki

klimatyczne, stosunki wodne gleb oraz warunki rzeźby terenu) ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej na danym obszarze. I tak, do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I zostały zakwalifikowane obszary (obręby ewidencyjne) z wartością WWRPP powyżej 52 punktów. Natomiast do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II zostały zakwalifikowane obszary (obręby ewidencyjne) z wartością WWRPP poniżej 52 punktów. Podział na dwie strefy będzie także przeciwdziałał porzucaniu gruntów i utracie różnorodności biologicznej.

Obszary ONW typu ze specyficznymi utrudnieniami od 2019 r. zostaną rozszerzone i podzielone na dwie strefy: ONW typu specyficznego strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo-turystycznych) oraz ONW typu specyficznego strefa II (podgórskie). Przy czym do ONW typu specyficznego strefa I zaliczać się będą gminy lub obręby ewidencyjne o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych. Na terenie tych obszarów ważne jest utrzymanie prowadzenia działalności rolniczej w celu zachowania lub poprawy środowiska, utrzymania terenów wiejskich, zachowania potencjału turystycznego obszaru. Wysokie walory przyrodnicze i turystyczne zostały określone w oparciu o wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) oraz wskaźnik cenneści przyrodniczo-turystycznej (WCPT).

Do wyznaczenia ONW typu specyficznego strefa II (podgórskie) zostało utrzymane dotychczasowe podejście tj. zakwalifikowano gminy lub obręby ewidencyjne, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m. i występują złożone problemy wynikające z rozdrobnionej struktury agrarnej i niekorzystnej rzeźby terenu, a jednocześnie posiadają one duże znaczenie dla rozwoju turystyki, zachowania krajobrazu i ochrony dziedzictwa kulturowego. Jednocześnie do ONW typu specyficznego strefa II zostały zakwalifikowane obszary z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 punktów), które nie zostały włączone do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych. Takie podejście pozwala objąć wsparciem ONW wszystkie obszary, na których ze względu na niskie plonowanie roślin uprawnych kontynuacja produkcji rolniczej jest zagrożona, co w konsekwencji przyczynia się do degradacji krajobrazu.

Sposób wyznaczenia obszarów ONW typu górskiego nie uległ zmianie. Do tego typu ONW zalicza się gminy lub obręby ewidencyjne, w których zgodnie z numerycznym modelem terenu (DEM) ponad połowa użytków rolnych jest położona powyżej wysokości 500 m n.p.m.

Nowym elementem wyznaczenia obszarów ONW, wynikającym z przepisów UE jest płatność przewidziana w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013. Jest to płatność, która w Polsce po raz pierwszy będzie zastosowana w 2019 r. Jest to wsparcie (mające charakter płatności przejściowej) dla obszarów, które na skutek nowej metody delimitacji utracą status ONW typu nizinnego, czyli nie zostaną zaklasyfikowane do ONW typu z ograniczeniami naturalnymi. Zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu nr 1305/2013 (art. 31 ust. 5) państwa członkowskie mogą udzielać tej płatności beneficjentom na obszarach, które

wskutek nowego wyznaczenia obszarów nie kwalifikują się już do wsparcia. Płatność ta podlega stopniowemu zmniejszaniu. Zgodnie z ww. przepisami wypłatę tego wsparcia można rozpocząć po zakończeniu wyznaczania obszarów (tj. wdrożeniu nowej delimitacji do prawa krajowego), najpóźniej w 2019 r., na poziomie nie wyższym niż 80 % średniej płatności ONW w PROW 2007-2013, a zakończyć należy w 2020 r. na poziomie nie wyższym niż 20% (ale nie mniej niż 25 euro/ha). Płatność ta dotyczy tylko tych obszarów, które dotychczas były kwalifikowane jako ONW typ nizinny strefa I albo strefa II. Płatność ta nie dotyczy ONW typu specyficznego i ONW typu górskiego. Przyjęto, że w 2019 r. płatności te będą wypłacane rolnikom na maksymalnym możliwym poziomie wynikającym z przepisów UE tj. 80% średniej płatności ONW w PROW 2007-2013, natomiast w 2020 r. na poziomie 25 euro/ha. Zgodnie z PROW 2014-2020 płatności te będą podlegały degresywności na poziomie gospodarstwa, w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą, według progów degresywności obowiązujących dla płatności ONW.

Porównanie opisanych wyżej zmian w stosunku do rozwiązań obecnie funkcjonujących przedstawia poniższa tabela.

PROW 2014-2020 ONW w latach 2014 – 2018	PROW 2014-2020 ONW od 2019 r.
ONW typu nizinnego strefy nizinnej I	ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefa I
ONW typu nizinnego strefy nizinnej II	ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefa II
ONW typu ze specyficznymi utrudnieniami	ONW typu specyficznego strefa I (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo-turystycznych)
	ONW typu specyficznego strefa II (podgórskie)
ONW typu górskiego	ONW typu górskiego
Brak	Płatność przewidziana w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013

Ponadto, przy opracowywaniu nowego wyznaczenia ONW, do wsparcia włączono obszary miejskie. Jest to następstwo zapisów rozporządzenia nr 1305/2013, które wprowadzając konieczność ponownego wyznaczenia ONW z ograniczeniami naturalnymi, nie wyklucza wsparcia użytków rolnych zlokalizowanych na obszarach miejskich. Nowe wyznaczenie odnosi się bowiem do użytków rolnych z ograniczeniami naturalnymi niezależnie od ich miejsca położenia (miasto/wieś). Analogiczna sytuacja dotyczy ONW typu górskiego i ONW typu specyficznego. Z chwilą wdrożenia ONW wyznaczonego wg. nowych zasad wsparcie przysługiwać będzie do gruntów rolnych zlokalizowanych w gminach i obrębach ewidencyjnych spełniających kryteria wyodrębnienia ONW (niezależnie od ich miejsca położenia – miasto/wieś), w związku z czym uaktualnione zostaną wszystkie typy ONW.

Należy zaznaczyć, iż lista obrębów ewidencyjnych i gmin spełniających kryteria delimitacji ONW została opracowana w oparciu o najbardziej aktualne dane dotyczące ich numerów lub nazw będące w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto w przypadku województw południowych (tj. podkarpackiego, małopolskiego, świętokrzyskiego, śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego) wykorzystano również aktualne *Wykazy miejscowości położonych na terenach górskich i podgórskich*. Pozwoli to wykluczyć na etapie wdrożenia wsparcia ONW sytuacji niespójności odnośnie numerów i nazw obrębów ewidencyjnych lub gmin będących następstwem zmian granic administracyjnych.

W związku z powyższym, w niniejszym projekcie rozporządzenia, proponuje się uregulowanie przyjętych w ramach PROW 2014-2020 rozwiązań, polegających na:

- dodaniu załącznika, który zawiera nową listę obrębów ewidencyjnych i gmin, tzw. obszarów ONW, czyli obszarów wyznaczonych zgodnie z opisanymi powyżej zasadami, do których przysługuje wsparcie (§ 1 ust. 1 lit. c),
- dodaniu przepisów określających wysokość płatności przewidzianej w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013 (§ 1 ust. 2),
- dodaniu dodatkowej kategorii w ramach obszarów ONW typu specyficznego i podział tych obszarów na strefę I oraz II (§ 1 ust. 1 lit a i b),
- dostosowaniu obecnie obowiązujących nazw poszczególnych typów obszarów ONW, do nowego wyznaczenia (§ 1 ust. 1 lit d).

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Proponowany termin wejścia w życie rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Wprowadzane zmiany nie będą miały wpływu na sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia wraz z wszelkimi dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Opracowano w Departamencie Płatności Bezpośrednich

Akceptował:

Zatwierdził:

Hof
Ejma
ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH
Katarzyna Dawlikowska

DYREKTOR
DEPARTAMENTU PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH
Joanna Czapla

DYREKTOR DEPARTAMENTU

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Waldemar Guba

ZASTĘPCA DYREKTORA
Bogdan Pomianek

Zarudzi
PODSEKRETARZ STANU
Ryszard Zarudzki

Bogdan Pomianek

<p>Nazwa projektu</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Pan Ryszard Zarudzki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu w MRiRW:</p> <p>W zakresie części normatywnej: Pani Elżbieta Budka naczelnik w Departamencie Płatności Bezpośrednich tel., 22 623 10 58 e-mail: Elzbieta.Budka@minrol.gov.pl</p> <p>W zakresie wyznaczenia obszarów ONW: Pan Bogdan Pomianek zastępca dyrektora w Departamencie Strategii, Analiz i Rozwoju tel. 22 623 23 61 e-mail: Bogdan.Pomianek@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>październik 2018 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Prawo UE</p> <p>Nr w wykazie prac: 140</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Konieczność dostosowania obecnie obowiązujących przepisów rozporządzenia do przepisów *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005*, w zakresie wyznaczenia obszarów kwalifikujących się do płatności przewidzianych w art. 31 przedmiotowego rozporządzenia w ramach następujących kategorii: (1) obszary inne niż obszary górskie, charakteryzujące się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi (tzw. obszary ONW typu z ograniczeniami naturalnymi) (2) inne obszary charakteryzujące się szczególnymi ograniczeniami (tzw. obszary ONW typu specyficznego).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Niniejszy projekt rozporządzenia ma na celu uregulowanie rozwiązań przyjętych w PROW 2014-2020 oraz uzgodnionych z Komisją Europejską na etapie prac analitycznych nad nową delimitacją obszarów ONW w Polsce, która będzie obowiązywała od 2019 r. Do rozporządzenia zostaje dodany załącznik, który zawiera listę obrębów ewidencyjnych i gmin, obszarów wyznaczonych zgodnie z zawartymi w rozporządzeniu nr 1305/2013 zasadami, do których będzie przysługiwało wsparcie ONW od 2019 r.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy wspólnotowe regulujące wdrażanie w państwach członkowskich płatności ONW narzuciły stosowanie jednolitych w całej UE rozwiązań w zakresie wyznaczenia obszarów ONW. Biorąc pod uwagę, że przepisy te są obecnie wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE, zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane oddzielnie do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa			Wykonuje zadania agencji płatniczej, konieczność dostosowania obecnie obowiązujących systemów informatycznych do nowego wyznaczenia obszarów ONW w zakresie przyznawania płatności.
Rolnicy – beneficjenci działania	ok. 745 000	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Zmiany w wyznaczeniu obszarów ONW wpływają na przesunięcia terytorialne dotychczas obowiązujących obszarów ONW.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt niniejszego rozporządzenia został umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204).

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji publicznych w listopadzie 2018 r.

Projekt rozporządzenia zostanie uzgodniony z następującymi organizacjami społecznymi:

- 1) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
- 2) Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność",
- 3) Niezależnym Samorządowym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych "Solidarność",
- 4) Związkiem Zawodowym Rolnictwa "Samoobrona",
- 5) Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- 6) Federacją Związków Pracodawców - Dzierżawców i Właścicieli Rolnych,
- 7) Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
- 8) Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
- 9) Krajową Radą Izb Rolniczych,
- 10) Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,
- 11) Związkiem Zawodowym Rolników "Ojczyzna",
- 12) Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej "SOLIDARNI",
- 13) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- 14) Krajową Radą Spółdzielczą,
- 15) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
- 16) Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w RP,
- 17) Business Centre Club,
- 18) Związkiem Rzemiosła Polskiego,

- 19) Forum Związków Zawodowych,
- 20) Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
- 21) Konfederacją Lewiatan,
- 22) Krajowym Związkiem Grup Producentów Rolnych - Izbą Gospodarczą,
- 23) Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich "Regiony",
- 24) Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa "Solidarność Wiejska",
- 25) Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym "Solidarność",
- 26) Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 27) Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,
- 28) Radą Dialogu Społecznego,
- 29) Radą Dialogu Społecznego w Rolnictwie,
- 30) Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,
- 31) Stowarzyszeniem Rolnictwa Zrównoważonego "ASAP",
- 32) Instytutem Gospodarki Rolnej,
- 33) Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Rolnictwa,
- 34) Polskim Karpim Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością - Organizacją Producentów,
- 35) Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego,
- 36) Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
- 37) Federacją Związków Kółek i Organizacji Rolniczych
- 38) Federacją Przedsiębiorców Polskich.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	Nie dotyczy											

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wprowadzane zmiany nie wpłyną na zmianę zaplanowanego budżetu na realizację działania. W PROW 2014-2020 zaplanowano środki finansowe na realizację w latach 2019-2020 płatności dla beneficjentów w ramach tego działania.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie spowoduje zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków budżetu państwa.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projekt będzie miał wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie gospodarstw rolnych. Z uwagi na ograniczenia naturalne (określone na podstawie kryteriów biofizycznych) oraz utrudnienia strukturalno-przestrzenne produkcja rolnicza w Polsce staje się niekonkurencyjna w wielu lokalizacjach. Należy wskazać, że wsparcie dla gospodarstw prowadzących działalność rolniczą na obszarach ONW będzie częściowo równoważyć te utrudnienia oraz rekompensować wyższe koszty prowadzenia działalności rolniczej i utracone dochody względem gospodarstw położonych poza granicami ONW.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

x nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
--	--

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami Unii Europejskiej.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	<p>Kryteria delimitacji obszarów ONW (tj. jakość gleb, klimat, ukształtowanie terenu oraz wysokie walory przyrodnicze i turystyczne) determinują znacznie wyższy (niż poza obszarami ONW) udział obszarów o przewadze ekstensywnego rolnictwa i o szczególnych walorach środowiskowych. Dzięki temu wsparcie do ONW wzmacnia efekty innych instrumentów i polityk pro-środowiskowych UE. W szczególności warto podkreślić, iż ok. 88% obszarów Natura 2000 znajduje się w granicach ONW. Na obszarach ONW istnieje słabsza tendencja w stronę zmniejszania mozaikowości gruntów rolnych niż poza ONW (mierząc wskaźnikiem różnorodności krajobrazu (ang. Patch Density Index).</p> <p>Ponadto, walory przyrodnicze i turystyczne rosną wraz ze wzrostem udziału na danym obszarze powierzchni TUZ, lasów, bądź wód i innych obszarów nie poddanych silnej antropopresji. Duży udział obszarów cennych przyrodniczo przekłada się jednocześnie na mały udział użytków rolnych i ekonomiczne utrudnienia związane z niską koncentracją produkcji rolniczej. Stwarza to zwiększone ryzyko zaniechania gospodarowania gruntami na tych terenach co zmniejszyłoby ich zróżnicowanie i walory przyrodnicze. Dlatego też w procesie delimitacji ONW typu specyficznego został wykorzystany nowy Wskaźnik Cenneści Przyrodniczo-Turystycznej(WCPT). Uwzględnia on walory przyrodnicze obszarów, takie jak TUZ, lasy, wody i inne obszary nie poddane antropopresji (zadrzewienia, obszary podmokłe i inne nie nadające się do produkcji rolniczej). Na obszarach z wysokim WCPT istnieje cenna przyrodniczo mozaika rolno-łąkowo-wodno-leśna. Krajobrazy o wysokim zróżnicowaniu użytkowania są także obszarami o wysokiej bioróżnorodności, a zanik UR prowadzi do spadku bioróżnorodności takich obszarów. Obszary z wysokimi wartościami WCPT posiadają też zazwyczaj jakąś prawną ochronę np. w formie sieci Natura 2000.</p> <p>Zwiększony udział trwałych użytków zielonych na ogół występuje na obszarach położonych na słabszych gruntach, w dolinach rzek, na glebach o wysokim poziomie wód gruntowych, na glebach organicznych, na pojezierzach i w rejonach</p>
------------------	---

	<p>podgórskich. Produkcja rolnicza na użytkach zielonych jest na ogół prowadzona ekstensywnie. Trwałe użytki zielone pełnią również funkcje pozaprodukcyjne. Będąc siedliskiem różnorodnej flory i licznych gatunków ptaków są w wielu przypadkach atrakcyjne turystycznie z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe. Użytki zielone pełnią też istotną rolę w redukcji emisji gazów cieplarnianych z terenów rolniczych Polski poprzez sekwestrację węgla w glebie.</p> <p>Udział lasów w powierzchni całkowitej jest ważnym wskaźnikiem środowiskowym ze względu na dużą rolę lasu zarówno jako siedliska jak i elementu kształtującego retencję wodną okolicy i mikroklimat.</p> <p>Obecność linii brzegowej jest istotnym elementem środowiskowym zapewniającym schronienie dla wielu zwierząt, w szczególności oferując miejsca lęgowe i żerowiska dla ptaków. Wielkość powierzchni jezior przekłada się natomiast na ich zdolność do zapewnienia ptakom i innym zwierzętom odpowiedniej bazy pokarmowej w postaci roślinności, planktonu, skorupiaków, owadów i ryb. Powierzchnia ta oddziałuje przy tym na lokalny mikroklimat poprzez łagodzenie ekstremów termicznych oraz ograniczanie niedoborów wody w okresach suszy.</p> <p>Obszary nie poddane silnej antropopresji to miejsca występowania zadrzewień, terenów podmokłych, wydm nadmorskich, byłych poligonów wojskowych, dawnych wyrobisk i inne obszary nie nadające się do produkcji rolniczej. Obszary tego typu są dość zróżnicowane pod względem form pokrycia terenu jednak ich półnaturalny charakter związany z ograniczeniami w dostępności sprawia, że są często siedliskami cennych przyrodniczo gatunków roślin i zwierząt – w przypadku obszarów podmokłych zbiorowisk bagiennych a w pozostałych przypadkach muraw kserotermicznych.</p> <p>Działanie to jest instrumentem wsparcia finansowego dla rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na terenach ONW. Realizacja działania ułatwia rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi, a także umożliwia zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach. W efekcie, wsparcie to wpływa na utrzymanie żywotności obszarów wiejskich i na zachowanie różnorodności biologicznej. Ponadto płatności ONW w znacznym stopniu przyczyniają się do utrzymania aktywności społeczności wiejskiej na obszarach nimi objętych.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na pozostałe obszary, w stopniu wymagającym omówienia.</p>
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania Programu, w tym przedmiotowego działania będzie realizowana poprzez określone w PROW 2014-2020 wskaźniki produktu i rezultatu. Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie z zawartym w PROW 2014-2020 Planem Ewaluacji.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Załącznik nr 12 do PROW 2014-2020	